

3.0 Verslag 32^e Partijcongres, 21 november 2015 in Nijkerk

1. OPENING

5 Voorzitter Piet Adema heet iedereen van harte welkom. Het congres van vandaag heeft als thema "Waardevol Leven". Tijdens het congres van juni jl. werd "Waardevol Leven" als kernwaarde aangewezen. De voorzitter geeft aan dat de jongste congresganger van deze dag nog maar negen maanden oud is. Hij benadrukt dat op dit bijzondere congres 's middags afscheid genomen wordt van Arie Slob en kennis gemaakt wordt met Gert-Jan Segers.

10 Piet Adema vertelt van de bijzondere ontmoeting die hij had met Jitse Bontekoe. Jitse komt onder applaus op het podium. Hij is 21 jaar, woont nog bij zijn ouders, maar zal binnenkort op zichzelf gaan wonen. Dan krijgt hij hulp in de vorm van begeleid wonen in een woongroep met een eigen appartement. Voor zijn ouders is het heel spannend. Overdag werkt hij in de catering. Zijn hobby's zijn: dansen en hockey. Hij stemt op de ChristenUnie, maar heeft Arie Slob nog nooit ontmoet. Gert-Jan Segers komt dan op het podium zodat Jitse hem kan ontmoeten. Gert-Jan geeft aan dat een stem op Carola ook goed is. Jitses grote wens is om Mark Rutte te ontmoeten. Hij wil Rutte graag vertellen dat deze zaken belooft die hij niet nakomt. Gert-Jan gaat zijn best doen een gesprek tussen Rutte en Jitse te regelen.

20 De voorzitter geeft aan dat er vandaag weer een bijzondere spreker is: Martin Koornstra die spreker, schrijver en directeur van bijbelschool "Royal Mission" is - een interkerkelijke organisatie. Hij zal de meditatie houden over het thema "Waardevol Leven".

Maar eerst volgt de samenzang: "Tienduizend Redenen", Opwekking 733, begeleid door een combo van vier dames.

25 De heer Koornstra spreekt over waardevol leven. Welke waarde hechten wij aan mensen die wij tegenkomen? Als de ander ons in de weg staat, hebben we de neiging weinig waarde te hechten aan deze persoon. Als we echter waarderen en reageren zoals God dat zou doen – barmhartig, genadig en vrijgevig – dan laten we iets zien van de schoonheid en grootheid van God. Bij God is iedereen welkom in Zijn Koninkrijk, maar eigenlijk staat iedereen geestelijk met lege handen voor de open deur. God die het leven heeft bedacht, hecht er zoveel waarde aan, dat Hij Zijn Zoon hiervoor heeft gegeven. Elk leven is waardevol en voegt iets toe aan de veelkleurigheid en grootheid van God. Van 30 elk mens ongeacht de moeilijkheden en uitdagingen word je rijker en gelukkiger. Als we iemand uitsluiten, vergeten we dat God ons heeft omarmd en welkom geheten en dat die ander net zo welkom is.

35 [Zie voor de hele toespraak de website](#)

Martin Koornstra gaat aansluitend voor in gebed.

Daarna zingt het combo samen met de aanwezigen het lied: "Maak ons hart onrustig".

Piet Adema bedankt Koornstra voor zijn indrukwekkende opening.

40 2. WELKOM DOOR PARTIJVOorzitter PIET ADEMA

Voorzitter Piet Adema legt de stemprocedure uit. Hij geeft aan dat er elektronisch gestemd gaat worden. Vooraf wordt hierin eerst geoefend met de ledenwerfactie waarbij een kiesvereniging €35,- per nieuw lid zal ontvangen . Er zijn hier nu veel mensen mee bezig. De voorzitter wijst op de ledenwerfactiekaarten per thema en op de speciale deelsessie die vanmiddag bij te wonen is. In 45 januari zijn er nieuwe tellingen, vandaar dat er nu extra inspanningen gedaan worden om meer leden te krijgen.

Nu volgt de stemtest. De voorzitter legt het inloggen uit. Daarna volgen twee vragen over de ledenwerfactie. De eerste vraag betreft welke lokale afdeling het beste scoort bij de ledenwerfcampagne: Zuidhorn, Barneveld of Aalten. Meeste stemmen gaan voor Barneveld, maar het 50 juiste antwoord is Zuidhorn, gevolgd door Barneveld en Aalten. Zuidhorn heeft al 35 leden extra geworven, dat wil zeggen €1200,- extra voor de partijkas.

De tweede vraag gaat over het aantal mensen dat de aanwezigen in de zaal nog dit jaar willen benaderen om lid te worden van de ChristenUnie. Uit de antwoorden blijkt: de meeste één, dan twee, dan drie, vervolgens vijf of meer. Het minst gekozen antwoord is vier leden. De voorzitter benadrukt 55 dat meer leden meer geld opleveren en dat het belangrijk is meer leden te hebben die de ChristenUnie steunen, waarbij deze niet noodzakelijkerwijs politiek actief hoeven te zijn.

De meelezers van dit congresverslag zijn: Reina Dijksterhuis uit Leusden en Wim Koetsier uit Amsterdam

Er is geen gebruik gemaakt van de mogelijkheid om op- of aanmerkingen over het verslag van 13 juni 60 te maken, ook is er geen spreektijd gevraagd. Daarmee is het verslag ongewijzigd vastgesteld.

3. HUISHOUDELIJKE ZAKEN

- **3.1. Voorstel benoeming commissie verkiezingsprogramma**

De commissie verkiezingsprogramma wordt per acclamatie goedgekeurd.

- **3.2. Voorstel benoeming algemeen bestuurslid Landelijk Bestuur**

Mark de Boer is voorgedragen als nieuw lid van het Landelijk Bestuur. Er zijn geen tegenkandidaten Mark komt naar voren op het podium en vertelt dat hij politiek boeiend en complex vindt. Ook 70 besturen vindt hij leuk. Meedenken over de koers en identiteit alsmede samen bepalen hoe je samen verder komt, lijkt hem mooi. Hij werkt graag mee aan de lopende thema's zoals uitwerking van de punten over de grondslag van het congres van 13 juni jl. naar alle lagen van de partij. Graag wil hij ook de partij zien als politieke beweging met een stem door alle lagen heen, in het hele land, en wil de partij zichtbaar maken in de netwerkmaatschappij, met de middelen van nu. Maar hij beseft dat het bestuur daarin maar een klein rolletje heeft.

Hij wordt per acclamatie benoemd voor het bestuur. De voorzitter feliciteert hem ermee en heet hem 75 welkom in het bestuur.

De voorzitter kondigt weer een bijzonder moment aan. Wanneer er een nieuw bestuurslid aantreedt, verlaat een ander het bestuur: Sandra Korteweg. De voorzitter beschrijft haar lange staat van dienst, zoals haar inzet voor de permanente campagne 2006, de lange periode waarin ze bestuurslid was, haar talent om goed contacten op te bouwen en te onderhouden, zoals met de rooms-katholieken en 80 dat ze vaak op bezoek was bij de Tweede Kamerfractie. Ze heeft veel cursussen gegeven, ook nu nog bij de online basismodule voor bestuursleden. Sandra gaf de voorzitter regelmatig een tip om met

een bepaalde persoon te gaan praten. Zij is buitengewoon waardevol geweest voor de ChristenUnie. Door ziekte stond ze een tijd buitenspel, maar is weer teruggekomen. Ze krijgt een beeldje; op het kaartje staat Soli deo Gloria. Het beeldt de mens uit als schepsel van God.

85 De aanwezigen applaudisseren.

Sandra Korteweg krijgt dan het woord en refereert aan het vanmorgen gezongen lied "Tienduizend redenen". Zij bedankt voor de gebeden voor haar en dat ze jarenlang bestuurslid mocht zijn voor de ChristenUnie.

90 Ook volgt het afscheid van Joop Alsema. Hij is lange tijd bezig geweest voor de ChristenUnie, en daarvoor voor het GPV. Hij is ooit begonnen met folders rondbrengen en geëindigd als burgemeester. Via Aduard naar Zuidhorn als raadslid en vervolgens werd hij Statenlid in Groningen. Daarna volgde een benoeming als burgemeester van Ten Boer en Staphorst. Ook was hij een jaar extra bestuurslid. Joop is voorzitter geweest van de verkiezingsprogrammacommissie en was lid van het curatorium van de Groen van Prinsterer Stichting. Hij was een nuchtere, no-nonsense bestuurder en schreef een
95 boek voor een goed doel, en een tweede boek is op komst. Voor zijn inzet en betrokkenheid voor de ChristenUnie en het GPV, niet alleen in professionele zin, maar ook in zijn vrije tijd, krijgt hij de hartelijk dank en het ChristenUnie beeldje. Ook voor hem is er applaus.

100 Joop Alsema achtte de woorden van de voorzitter iets overdreven, maar vond die wel leuk. Hij is ook dankbaar voor de gelegenheid die de partij hem gegeven heeft. Het gaat hem erom God te eren, niet om zijn eigen ego. Zijn lijfspreuk komt uit Micha 6: doen wat recht is. Hij roept op trouw te blijven aan de partij, aan elkaar, je vrouw en de uitgangspunten. "ChristenUnie ga door, ga ervoor, met een nieuwe leider."

4. WAARDEVOL LEVEN; "DE BANK"

105 Onder leiding van EO-presentator Renze Klamer worden schrijfster Vonne van der Meer, kinderarts dr. Michel Weijerman en Tweede Kamerlid Carla Dik-Faber interactief geïnterviewd over het thema "Waardevol Leven". Vonne van der Meer en Michel Weijerman worden nader door de voorzitter geïntroduceerd. Vonne van der Meer is schrijfster van onder meer "Eilandgasten (1999)" en "Winter in Gloster Huis (2015)" dat ingaat op het idee van een maakbare dood. Dr. Michel Weijerman houdt zich als kinderarts bezig met kinderen met het syndroom van Down.

110 De voorzitter geeft daarna Renze Klamer het woord. Aan hem is de taak gegeven om met de drie gasten een aantal zaken onder de loep te nemen, gericht op het thema "Waardevol Leven", waarbij de congresgangers zelf ook kunnen reageren via de telefoon, tablet of laptop.

115 Weijerman geeft desgevraagd aan dat hij zijn beroep als 'Downarts' erg mooi vindt. Elk kind ontwikkelt zich anders, zo ook bij Downkinderen. Dit kan soms veel problemen geven. Hij ergert zich aan het gebrek aan informatie. Het Downsyndroom was vroeger moeilijker en er was veel meer kans tot vroegtijdig overlijden, wel tot 50%, maar nu is dat niet meer het geval. Thans hebben mensen met het syndroom van Down veel levenskansen. De aandacht is nu vooral gericht op het sociale vlak. Bij prenatale screening is er vrij grote zekerheid om te ontdekken of er inderdaad sprake is van Down. Michel krijgt aanstaande ouders op bezoek om te vragen hoe het leven met Down is. Hij maakt zich
120 het meeste zorgen over het bezig zijn met een test zonder te weten waarvoor je het doet. Mensen willen weten of alles goed is, maar als de uitslag tegenvalt, moet er een beslissing genomen worden. Er moet niet pas na de test, maar al voor het doen van de test nagedacht worden. Voor een ieder is de test weer anders. Bij een test moet ook goede informatie verschaft worden. Mensen met Down zijn net zo waardevol als niet-Downmensen. Weijerman erkent dat er ook Down mensen zijn met een
125 lage IQ en veel problemen. Hoe die in het leven staan, kan hij niet zeggen.

130 Carla Dik: in een aantal landen worden er bijna geen Down kinderen meer geboren, zoals resp. Denemarken en IJsland. De NIPT test wordt alleen in gespecialiseerde centra gedaan. Er gaan stemmen op tot brede inzet van de test, zoals dit in België al het geval is. Nederlandse ouders gaan soms naar België voor deze test. Wanneer er voor geboorte systematisch getest wordt op het syndroom van Down, dan lijkt het alsof mensen met Down niet meer welkom zijn. Deze mensen zijn echter ook waardevol en geven veelkleurigheid aan het leven.

135 Vonne van der Meer heeft in haar laatste roman "Winter in Gloster huis" de maakbare dood aan de orde gesteld. In de media zijn vooral pro-stemmers aan het woord voor een euthanasiepil om zodoende gemakkelijker uit het leven te stappen. Dit vindt ze zorgelijk. De wil om uit het leven te stappen wordt gemakkelijk beïnvloed, zoals door eenzaamheid en armoede. Het is goed mogelijk dat zo'n pil dan gezien wordt als oplossing voor problemen, mogelijk dat men er dan zelfs maatschappelijk op afgerekend wordt wanneer iemand weigert zo'n pil te nemen. Ze vindt dit een gevaarlijke ontwikkeling. Straks krijgen we de kans op een designer baby. Vonne ziet echter meer in de "Lof der Onvolmaaktheid". Met een designer baby kennen we niet meer de schoonheid van het lijden, 140 kunnen we niet meer leren van situaties van onvolmaakte kinderen of levensmoede ouders.

Weijerman: in Nederland wordt er minder getest op Down dan elders. Echter, uitgaan van volmaaktheid van leven is heel nauw denkend. We kunnen ook een ongeluk of kanker krijgen. Bij kanker zal misschien gezegd worden dat er dan net onvoldoende gescreend was bij het 'samenstellen van de baby'.

145 Het standpunt van de ChristenUnie is dat we als mensen niet bepalen over dood en leven. Carla Dik geeft aan dat ze in de Tweede Kamer deze discussie aanzwengelt. Hoe kan de overheid de zorg voor ouderen op zo'n hoog mogelijk peil stimuleren, terwijl ze straks een laatste-wil-pil gaat promoten. Het leven is niet maakbaar, onvolmaaktheid hoort bij leven.

Reacties uit de zaal:

150 -Er is angst voor lijden. Iedereen wil wel gezond zijn, een pil daarvoor is welkom.
Reactie Vonne van der Meer: lijden hoort erbij, evenals van begin tot eind leren. Ze is ook nieuwsgierig hoe contacten met mensen verlopen bij de laatste fase. Wanneer we over geluk spreken, dan bedoelen we eigenlijk momenten. In de allerlaatste fase zijn er momenten die de waarde bepalen. Dit gaat niet om elke 24 uur, maar om een bezoek of iets dergelijks, het moment.

155 -Ook een pil om te zien of een kind bij de geboorte gezond is, vindt Weijerman te irreëel om op te kunnen reageren. Roken tijdens zwangerschap geeft kans op vele ziektes, toch blijven vele zwangeren roken. Van der Meer: ook al ga je succesvol screenen of zou je een pil nemen, tijdens het leven kan er veel gebeuren. Ondanks screenen zorgt bijvoorbeeld hasj roken tijdens de tienertijd ervoor, dat een jongere alsnog hiervan gek kan worden.

160 -Het is belangrijk om duidelijk te maken dat de waarde van een gehandicapte juist tegenwicht kan bieden voor de nadruk op economische waarde.

-Weijerman: leg uit wat er aan de hand is, om meer bewust te zijn waar we het over hebben. Hij spreekt vanuit zijn professionele praktijk.

165 -Carla Dik vindt dat er vooral economisch wordt gekeken. Bij een Down kind wordt gekeken naar de kosten, maar iedereen is waardevol. Deze week was zij op bezoek bij de Joodse gemeenschap. Het leven met beperktheid heeft bij Joden meer waarde, omdat mensen met een beperking liefde opwekken van de medemens. Zij roept op om elkaar om hulp te durven vragen.
Vonne van der Meer besluit met de leus 'Lof der Onvolmaaktheid'.

Tot slot krijgen de deelnemers aan 'de bank' een boeket bloemen en applaus.

170 5. POLITIEKE MOTIES

De voorzitter legt uit dat de moties een korte behandeling krijgen, mede vanwege de mededeling van Arie dat hij gaat stoppen in de politiek. Hierdoor is de agenda van het congres aangepast. De indiener zal eerst een korte toelichting geven, daarna geeft de Tweede Kamerfractie commentaar en tot slot volgt de stemming.

175 **Motie 1 Verwerpen handelsverdrag EU-Canada (CETA)**

(Ingediend door de Thematische Partij Commissie (TPC) Internationale Samenwerking)

- spreekt uit dat het onderhandelde vrijhandelsakkoord van de Europese Unie met Canada (CETA) moet worden verworpen.

180 Sander van 't Foort geeft aan dat hij niet de indiener is, maar dat zijn naam er wel onder staat. Toelichting door de TPC: Het is een belangrijke stelling tegen de CETA en het TTIP. De CETA is te zien als voorloper op het TTIP. Hierin raken de belangen van onder meer de werknemers en het milieu ondergeschikt aan de belangen van de internationals.

185 Reactie Tweede Kamerfractie: Joël Voordewind meldt dat er een voorstel tot arbitrage in de Tweede Kamer komt. De motie wordt gesteund door de ChristenUnie, Joel vraagt het congres om overname.

-Stemming: 399 voor; de motie wordt **aangenomen**.

Motie 2 Landbouw buiten TTIP

(Ingediend door een collectief van 13 leden, te weten Harm de Vries (initiatiefnemer), Mark Zandvoort, Jeroen Mandemakers, Herman van Eck, Alex Sytsma, Jos Schouten, Kees den Uijl, Sander van 't Foort, Jurgen Duivenvoorden, Karen Schouten- Van Berkum, Jouke Elsinga, Ger Standhardt en Bjorn Lous)

190

- spreekt uit dat landbouw buiten de onderhandelingen over TTIP moet worden gehouden.

Toelichting van de TPC: het preadvies en de motie zelf geven aan dat marktordening een taak is van de overheid bij voedselzekerheid. Hierin moet geen liberalisatie doorgevoerd worden.

195 Reactie Tweede Kamer – Carla Dik is het hiermee eens, zij sluit zich aan bij TPC. Zij geeft aan dat het verdienmodel voor de eigen boeren ook onder druk zal staan met het TTIP. Zij zal in de Tweede Kamer een soortelijke motie indienen.

Stemming: 412 voor; de motie wordt met een overgrote meerderheid **aangenomen**.

Motie 3 Voor een sterk Europees buitenlands- en veiligheidsbeleid

200 (Ingediend namens de leden van de TPC Defensie, door het lid Christiaan Meinen).

- spreekt uit dat de (Tweede Kamerfractie van de) ChristenUnie zich in moet spannen voor een sterker Europees buitenlands- en veiligheidsbeleid, waarbij de Europese landen meer gezamenlijk optrekken. Synergie met de NAVO is daarbij een belangrijk uitgangspunt.

205 Toelichting: geen eigen Europees leger, maar wel een eigen rol in de Europese samenwerking in veiligheid voor een sterker Europees veiligheidsbeleid.

Joël Voordewind is beducht voor het overdragen van soevereiniteit. Hij voelt niet voor synergie. Bij huidige formulering wordt de motie ontraden. De Tweede Kamerfractie stemt wel in met de strekking. We zijn als ChristenUnie niet tegen de Navo.

210 In overleg met de TPC defensie wordt de motie gewijzigd, de slotzin "Synergie met de NAVO is daarbij een belangrijk uitgangspunt" vervalt. Joel Voordewind geeft aan dan wel voor de motie te zijn.

Stemming over de **gewijzigde** motie: zeer grote meerderheid voor. De motie wordt **aangenomen**.

Motie 4 Krijgsmacht.

(ingediend door de TPC defensie, door Christiaan Meinen)-

215 – spreekt uit dat de (Tweede Kamerfractie van de) ChristenUnie zich inspant voor het op orde krijgen van de maritieme capaciteiten van de krijgsmacht en dat zij prioriteit zal geven aan de behandeling van die onderwerpen in de Tweede Kamer.

Toelichting: de zee is cruciaal voor bescherming van Nederland. De motie is een oproep aan de Tweede Kamer fractie om de maritieme krijgsmacht op orde te brengen.

220 Joël Voordewind: Nederland heeft een grote rol op zee. Bij kapingen, ontvoeringen is er veel inzet van Nederlandse schepen. Hij geeft een positief advies.

Stemming: 400 voor. De motie wordt **aangenomen**.

Motie 5 Lange termijnvisie economie

225 – spreekt uit dat het Landelijk Bestuur een Thematische Partij Commissie (TPC) Economie opricht die zich richt op het bedenken en ontwerpen van een christelijke visie op de economie voor de lange termijn.

Carola Schouten vindt dat het eigenlijk om een oproep gaat aan het bestuur, niet aan de Tweede Kamer. Ze vindt echter dat de fractie hiermee wel geholpen wordt. De voorzitter geeft aan dat hij er als betrokken bestuurslid ook voor is.

230 Stemming: 430 voor, dus wordt de motie door een overgrote meerderheid **aangenomen**.

Motie 6 Aanpak belasting afspraken multinationals.

235 – spreekt uit dat de Tweede Kamerfractie er bij het kabinet krachtig op aandringt om een einde te maken aan de belastingvoordelen voor multinationals en rijke individuen
Toelichting - gezien de recente gebeurtenissen is het belangrijk om een eind te maken aan oneerlijke belasting afspraken.

Carola Schouten geeft aan dat Gert-Jan Segers hiervoor twee weken geleden een warm pleidooi heeft gehouden. Het gaat vooral om belastingontwijking van multinationals en dat is zeer nadelig voor ontwikkelingslanden. Ook is er een kloof tussen het MKB- en de multinationals ten gunste van de laatsten.

240 De voorzitter wenst Carola veel wijsheid toe bij het voorzitterschap van de commissie waarvoor zij in de Tweede Kamer bezig gaat: het onderzoek naar het lek uit de Commissie voor de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten (CIVD), beter bekend als de commissie Stiekem.

Stemming: er is weer een overgrote meerderheid voor, dus wordt de motie **aangenomen**.

De voorzitter bedankt de indieners voor de moties.

245 **6. DEELSESSIES**

De voorzitter geeft aan dat de deelsessies niet allemaal in de plenaire zaal plaatsvinden. Ook is er op het laatste moment een extra deelsessie bijgekomen over de associatieovereenkomst tussen de EU en de Oekraïne. Bij de deelsessies zijn Kamerleden aanwezig, waaronder ook toekomstig Kamerlid Eppo Bruins.

250 Eppo Bruins wordt geïntroduceerd als het nieuwe Tweede Kamer lid. Hij wordt op 2 december geïnstalleerd.

De deelsessies zijn:

- Waardevol Leven – vluchtelingen in Nederland,
- Waardevol Leven - iedereen hoort er bij,
- 255 • Waardevol Leven – de schepping, het klimaat en ons gedrag,
- Waardevol Leven – mensenhandel en 'nieuwe' slavernij,
- Waardevol Leven - schuldhulpverlening,
- Ledenwerving en
- de nieuwe Associatieovereenkomst EU en de Oekraïne.

260

7. AFSCHEID ARIE SLOB & WELKOM GERT-JAN SEGERS

De voorzitter heet een aantal gasten speciaal welkom..Hij geeft vervolgens aan dat Zuidhorn nu 47 nieuwe leden heeft en daarbij aan kop staat als het gaat om nieuwe leden bij de afdelingen.

265 Als introductie van de samenzang geeft de voorzitter aan dat we in afhankelijkheid van God mogen leven, wat we ook meemaken, Hij kijkt naar ons om.

Dan volgt de samenzang Opwekking 599: "Nog voordat je bestond".

Afscheid Arie Slob

Arie wordt gevraagd naar voren te komen.

De voorzitter spreekt Arie toe.

270 In navolging van de oude gereformeerde traditie van een preek met drie punten zal hij dan ook in drie punten terugblikken op de politieke loopbaan van Arie. Deze is begonnen in Zwolle en daarna werd het Den Haag, waar Arie de plaats van Gert Schutte overnam in 2001.

275 In 2006 was er mede door de inzet van Arie een prachtig verkiezingsresultaat. Daarna volgde een bijzondere periode met kabinetsdeelname. Arie werd een bekwaam fractievoorzitter en wist goed balans te houden tussen coalitiepartner zijn en toch kabinet bij de les houden.

Vervolgens werd hij de opvolger van Andre Rouvoet. Hij had een scherp oog voor de politieke situatie van de ChristenUnie, wist toch resultaten te boeken en legde ook verbindingen. Hij heeft daarmee Nederland een grote dienst bewezen. Nederland bleef bestuurbaar en de ChristenUnie bleef in het centrum van het bestuur in Nederland. En dat in een economisch moeilijke situatie.

280 Arie heeft als verbinder, als betrouwbare partner bruggen geslagen, met oog voor mensen met de menselijke maat - zonder dat idealen er voor weken. Velen in de partij, door alle geledingen heen, hebben ervaren hoe Arie meeleeft. Hij stuurde vaak een sms, zo hoorde Piet Adema, door de hele partij. Arie heeft bovenal laten zien dat hij dicht bij God wil leven en Jezus wil volgen.

285 De voorzitter refereert aan een interview waarin Arie gezegd heeft het Kamerlidmaatschap topsport te vinden. Piet heeft nu de loopschoenen van Arie op de schouders. Hij geeft aan dat wanneer Arie een wens uitsprak in de politiek, dat dit een belofte werd naar de achterban. In het laatste interview, het afscheidinterview, heeft Arie blij gegeven een grote wens te hebben en dit is dus een belofte.

290 Piet geeft aan dat we als ChristenUnie Arie graag willen steunen wanneer hij de marathon gaat lopen, maar dat het dan wel gaat om 1 van de 6 grootste marathonspots in de wereld, zoals Tokio, Berlijn, New York, Boston, Londen of Parijs. De steun gaat gepaard met een financiële bijdrage om dit mogelijk te maken.
Er volgt applaus en een staande ovatie.

Daarna komt Arie aan het woord.
295 Hij geeft aan dat hij vele redenen tot dankbaarheid heeft over de afgelopen jaren. Arie is dankbaar voor het feit dat hij door God gekend is, dat hij gesteund werd door zijn gezin en voor de mogelijkheden die er in ons land zijn om het geloof te beleven. Hij is ook dankbaar voor de ChristenUnie en voor de mensen waarmee hij heeft samengewerkt.
Arie heeft het volste vertrouwen in Gert-Jan die het verhaal van de ChristenUnie goed zal kunnen uitdragen en geeft hem een boekje over het eerste sociaal congres uit 1891. Hij wenst Gert-Jan Gods
300 Zegen toe.

[De hele tekst is te vinden op de website.](#)

De aanwezigen beantwoorden de speech met een staande ovatie.

305 Renze Klamer vraagt daarna aan Arie hoe hij de afgelopen weken heeft beleefd. Hij is nog onderdeel van de fractie, maar het voelt anders. Arie vindt dat voorgangers nooit hinderlijk voor de voeten moeten lopen. Hij geeft aan dat André dit ook niet heeft gedaan, dit wil hij hier gezegd hebben. De afgelopen weken zijn net als je trouwdag, je hoort en ziet van alles, maar het is net alsof je het niet pakt.

310 Er volgt een filmpje met daarin bedankjes voor Arie van allerlei mensen uit de politiek en elders, zoals Arie van der Veer, Alexander Pechthold, tweelingzus Joke Smit-Slob, Hans van Vliet van het Leger des Heils, Jesse Klaver, Kees van der Staaij, Gerdi Verbeet, Mariette Hamer, Mark Rutte en Kees Kraaijenoord,

315 Perspectief komt dan met een ludieke motie. Hierin wordt het landelijk bestuur verzocht om Arie enorm te bedanken en een portret te laten maken binnen het budget van 80 miljoen en dit portret op te laten hangen in het partijbureau.

De aanwezigen worden uitgenodigd in één woord een opmerking via de telefoon of tablet te plaatsen over Arie. Dit wordt in een tagcloud (woordwolk) zichtbaar gemaakt.

Welkom Gert-Jan Segers

320 Gert-Jan komt dan ook naar voren. Hij refereert aan de vele akkoorden die Arie heeft gemaakt, terwijl hij zelf tegen het belastingstelsel moest stemmen. Hij typeert Arie als dienstbaar. Met zijn vrouw was hij bij Arie geweest om over de nieuwe rol te spreken. Hij is blij dat Arie nog een paar weken blijft; hij is een goede coach. Arie op zijn beurt vindt hem een goede leerling.

325 Er wordt een filmpje over Gert-Jan vertoond. Hierin worden jeugdfoto's getoond en wordt Gert-Jan over zijn studententijd en geloofsleven bevraagd. Tijdens zijn studie politicologie in Leiden heeft hij wat aan cabaret gedaan. Hij houdt van humor. Gert-Jan vindt zijn studententijd een enorm vormende tijd. Hij heeft toen de fundamentele keuzes gedaan, maar kende ook geloofsworstelingen, waarbij hij

330 een poosje een gevoel van zinloosheid van het leven heeft gehad. Deze godloze periode vond hij heel erg verschrikkelijk. Met vallen en opstaan heeft hij weer het gevoel gekregen met God in het leven te staan. Zijn vader had een late roeping tot predikant in Friesland. De verhuizing naar Friesland voelde als emigreren. Hij kent het gevoel van roeping. Zijn broer en zus hebben in het buitenland gewoond en hij zelf ook. Gert-Jan is opgevoed met het idee dat je doet wat je kunt. Daar waar je nood ziet, kijk je niet weg - zoals in Amsterdam waar het leven niet meevalt. Daar is een plek van Hoop. In een voormalig bordeel is nu een winkel gevestigd en met de winst hieruit worden vrouwen, die in die wereld leven, geholpen. Die wereld is zo kapot en via dit winkeltje krijgen mensen een tweede kans.

335 Gert-Jan wil een ambassadeur voor hen zijn in de Tweede Kamer. Hij merkt op dat wanneer dit werk je raakt, je dit werk gaat volhouden. Hij wil mensen in de ogen kijken.

Dan spreekt Gert-Jan zijn eerste speech als nieuwe partijleider. Hij begint met het begin van de eerste toespraak van Arie op het congres: Hier ben ik. Hij voelt zich staan in een lange rij van mensen die dit ook hebben gezegd, te beginnen met Jesaja.

340 Hij wil een hoopvolle realist zijn, waarbij haatdragendheid niet het laatste woord heeft. Hij wil er zijn voor iedereen die een naaste wil zijn. Het is nu de tijd om recht te doen. Onrechtvaardige plannen wijst de ChristenUnie af. Gert-Jan wil opkomen voor ouderen, voor hen die vervolgd worden vanwege het geloof, opkomen voor waardevol leven, Gods schepping, ruimte voor elk talent in de samenleving, voor gezinnen.

345 [Zie voor de hele speech de website.](#)

De voorzitter wenst Gert-Jan en de fractie, inclusief Eppo Bruins veel zegen toe en ook veel plezier.

In de hal is er de mogelijkheid om Arie en Gert-Jan de handen te schudden en hij wijst ook op de drie Greet- en- Meet ontmoetingen in het land ter afscheid van Arie en als welkom voor Gert-Jan.

350 **8. SLUITING**

Landelijk Bestuurslid Gert Schouten sluit de bijeenkomst af. We zoeken als ChristenUnie God op in gebed, met een zegenbede voor Gert-Jan.

Tot slot volgt de samenzang Gezang 44: "Dankt, dankt nu allen God".

355 **Reageren?**

Reageren op het verslag? Dat kan per e-mail naar bestuur@christenunie.nl. Het verslag wordt op het partijcongres van 23 april niet apart in bespreking gegeven.